

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta, vuodelta 1989 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta ja työnantajan lapsilisämaksun perimättä jättämisestä vuodelta 1989

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että vuonna 1989 yksityisen yritystoiminnan piiriin kuuluvalta työnantajalta ja sellaiselta valtion liikelaitokselta, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/87), perittäisiin kansaneläkemaksua yrityksen pääomavaltaisuudesta riippuen joko 3,90, 4,95 tai 5,55 % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Yksityisen työnantajan ja edellä mainitun liikelaitoksen sairausvakuutusmaksun suuruus olisi ehdotuksen mukaan 1,20 %.

Kaikilta julkisoikeudellisilta työnantajilta perittäisiin kansaneläkevakuutusmaksua 4,45 %. Kuntasektorin sairausvakuutusmaksu olisi 3,70 % ja kirkon työnantajan sairausvakuutusmaksu 3,95 %. Valtiolta ja sen muulta laitokselta kuin liikelaitokselta sekä Ahvenanmaan maakunnalta ja kunnalliselta liikelaitokselta sairausvakuutusmaksua perittäisiin 2,45 %.

Työnantajan lapsilisämaksua ei perittäisi ehdotuksen mukaan vuodelta 1989.

Vuodeksi 1989 vakuutetun sairausvakuutusmaksu esitetään vahvistettavaksi 1,70 penniksi

veroäyriöltä ja vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu 1,55 penniksi veroäyriöltä.

Esityksen mukaan vuonna 1989 kunnan osuutena kansaneläkelain mukaisten lisäosien rahoitukseen perittäisiin 0,77 penniä veroäyriöltä kunnan säännönmukaisessa verotuksessa saamien veroäyrien yhteismäärästä. Samalla muutettaisiin kansaneläkerahaston vähimmäismäärää koskevaa säännöstä väliaikaisesti edelleenkin siten, että rahaston olisi oltava kalenterivuoden päättyessä vähintään 6 % kansaneläkevakuutuksen vuotuisista kokonaiskustannuksista. Valtio tulisi edelleenkin takaamaan kansaneläkelaitoksen maksuvalmiuden siten, että valtio suorittaisi kansaneläkerahastoon sellaisen määrän varoja, että maksuvalmius olisi kunakin ajankohtana riittävästi turvattu.

Edellä mainittuja toimenpiteitä koskevat lainmuutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

Esitys liittyy valtion vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesitykseen.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Työnantajan kansaneläkemaksu

Kansaneläkelain 3 §:n 2 momentin (956/72 ja 307/82) mukaan työnantajan kansaneläke-

maksua peritään liiketoiminnan pääomavaltaisuudesta riippuen joko 4,25, 4,75 tai 5,25 % yöntekijälle suoritettun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Kansaneläkemaksun suuruudesta on kuitenkin viime vuosina säädetty yksivuotisilla laeilla, joiden mukaan maksua on peritty joko suurempana tai pienempänä

kuin kansaneläkelain 3 §:n 2 momentissa on säädetty.

Vuoden 1982 toukokuun alusta kansaneläkemaksua alettiin periä eri suuruisena julkiselta taholta kuin yksityiseltä työnantajalta (308/82). Julkisen tahon maksuluokkaan katsottiin kuuluvan valtion ja sen laitoksen, kunnan, kuntainliiton, evankelis-luterilaisen kirkon, sen seurakunnan ja seurakuntainliiton, ortodoksisen kirkkokunnan ja sen seurakunnan sekä Ahvenanmaan maakunnan. Kansaneläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen turvaamiseksi muutettiin samalla kansaneläkelain 59 §:ää (307/82) siten, että kansaneläkerahastosta puuttuva osa suoritetaan valtion varoista.

Vuoden 1985 alusta julkisen tahon työnantajan kansaneläkemaksun suuruuteen vaikutti myös samana vuonna voimaan tullut työttömyysturvauudistus (602/84). Työttömyysturvaetuksien veronalaistamisen seurauksena julkisoikeudellisten työnantajien ylimääräinen verotulojen kasvu haluttiin palauttaa työttömyysturvan rahoitukseen. Tämän vuoksi kunnalta ja kuntainliitolta, evankelis-luterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntainliitolta sekä ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta kansaneläkemaksua perittiin korkeampana kuin muilta julkisoikeudellisilta työnantajilta eli valtiolta ja sen laitokselta, Ahvenanmaan maakunnalta ja kunnalliselta liikelaitokselta. Kunnallista liikelaitosta pidettiin sen kilpailukyvyä säilyttämiseksi samanarvoisena kuin valtion laitoksia.

Kansaneläkemaksuluokan määräytymiseen liittyvää säännönmukaisten poistojen rajaa korotettiin 200 000 markasta 300 000 markkaan vuoden 1987 alusta (1040/86).

Vuodelta 1988 suoritettava työnantajan kansaneläkemaksu vahvistettiin yksityiselle työnantajalle 3,90, 4,95 tai 5,55 %:ksi palkoista sekä valtiolle, kunnalliselle liikelaitokselle, Ahvenanmaan maakunnalle, kunnalle ja kuntainliitolle, seurakunnille ja muille niihin rinnastettaville yhtymille 4,45 %:ksi palkoista (1006/87).

1.2. Työnantajan sairausvakuutusmaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n (613/78) mukaan työnantaja on velvollinen suorittamaan kansaneläkelaitokselle työnantajan sairausvakuutusmaksua 1,50 %

maksamiensa ennakkoperinnän alaisten palkkojen määrästä.

Myös sairausvakuutusmaksua on peritty yksivuotisilla laeilla poikkeavasti siitä, mitä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:ssä on säädetty. Maksu on ollut edellä kansaneläkemaksun suuruuden yhteydessä selostetuista syistä myös eri suuruinen julkisen tahon työnantajalle kuin yksityisen tahon työnantajalle. Julkisen tahon työnantajista valtiolla, sen laitoksella, Ahvenanmaan maakunnalla ja kunnallisella liikelaitoksella sairausvakuutusmaksu on vuodesta 1985 lukien ollut alempi kuin kunnan ja kirkon vastaava maksu.

Vuodelta 1988 yksityisen sektorin työnantajilta peritään sairausvakuutusmaksua 1,20 % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Valtion ja sen laitoksen, Ahvenanmaan maakunnan ja kunnallisen liikelaitoksen maksu on 2,45 %. Kunnilta ja seurakunnilta sairausvakuutusmaksua peritään 3,95 % (1007/87).

1.3. Työnantajan lapsilisämaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n mukaan työnantaja on velvollinen suorittamaan valtiolle lapsilisämaksua 2,25 % ennakkoperinnän alaisten palkkojen määrästä. Työnantajan lapsilisämaksuun on yksivuotisilla laeilla kohdistettu useita maksualennuksia tai maksu on jätetty kokonaan perimättä.

Vuodelta 1988 lapsilisämaksua ei peritä lainkaan (1008/87).

1.4. Työnantajan sosiaaliturvamaksun suuruus vuonna 1989

Kysymys työnantajan sosiaaliturvamaksun suuruudesta ja koosta on viime vuosina ollut useasti esillä. Muun muassa mahdollisuutta korvata palkkaperusteisia sosiaaliturvamaksuja muulla perusteella kannettavilla sosiaaliturvan rahoituksen turvaavilla rahoitustavoilla on tutkittu (komiteanmietintö 1983:13). Komiteanmietinnöstä hankituissa lausunnoissa on katsottu, että asia vaatii vielä selvittämistä. Sittemmin asiaa selvitettiin sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa työryhmässä, jonka tehtävänä oli valmistella olemassa olevien selvitysten pohjalta vaihtoehtoja työnantajan sosiaaliturvamaksun palkkasidonnaisuuden vähentämiseksi. Ratkaisuvaihtoehtoissa oli huoleh-

dittava riittävän rahoituksen turvaamisesta. Tässä sosiaaliturvatyöryhmän vuoden 1987 mietinnössä (työryhmämuistio 1987:STM) työryhmä ehdotti työnantajan palkkasidonnaisten sosiaaliturvamaksujen osittaista korvaamista liikevaihtoverolla. Työryhmän esitys ei ollut yksimielinen.

Työttömyysturvaetuuksien veronalaistamisesta seuraava veronsaajien tulon kasvu on otettu huomioon työttömyysturvan rahoituksessa. Tämän vuoksi todettiin hallituksen esityksessä työttömyysturvalaiksi (hall.es. 38/1984 vp.), että lisääntyneet verotulot on tarkoitus ohjata takaisin etuuksien rahoitukseen. Rahoitusvaihtoehtoja selvitettyä pidettiin lähtökohtana sitä, että kuntien ja kirkon saamat ylimääräiset verotulot palautetaan kokonaisuudessaan työttömyysturvan rahoitukseen.

Eduskunnan vastauksessa hallituksen esitykseen laiksi vuodelta 1985 suoritettavasta julkisoikeudellisen työnantajan kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta edellytettiin hallituksen antavan kevätistuntokauden 1985 kuluessa eduskunnalle esityksen työttömyysturvan rahoittamisen pysyväksi järjestämiseksi. Järjestelmän tulee kohdella kuntia tasapuolisesti ja siten, että menettelyyn ei sisälly kunnallisten palvelujen kehittämisen kannalta haitallisia vaikutuksia.

Asiaa on tutkinut ”kuntien ja kirkon työttömyysturvaetuuksista saamien verotulojen palauttamista selvittänyt työryhmä”. Työryhmän välimietinnössä (työryhmämuistio 1985: VM 7) on hahmoteltu vaihtoehtoja ylimääräisten verotulojen palauttamiseksi.

Työttömyysturvaudistuksesta saatavien ylimääräisten verotulojen palauttamiseksi sosiaaliturvan rahoitukseen on edelleenkin tarkoitukseenmukaista, että kunnilta (liikelaitoksia lukuun ottamatta) sekä kirkolta vuosien 1985—1988 tapaan peritään muuta julkista sektoria korkeampaa sosiaaliturvamaksua. Kunnan ja kuntainliiton maksussa on kuitenkin otettava huomioon verotulojen kertymässä aiheutuneet muutokset. Samalla ehdotetaan kunnan osuus kansaneläkkeiden lisäosista määräytyväksi väliaikaisesti edelleen kunnan saamien veroäyrien mukaan. Lisäksi tarkistetaan väliaikaisesti myös kansaneläkevakuutuksen rahoitusta koskevia säännöksiä.

Valtion liikelaitoksista annettu laki (627/87) tuli voimaan vuoden 1988 alusta. Tämän lain mukaiset liikelaitokset toimivat liiketaloudellisin periaattein. Liikelaitosten kassatalous on

valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolella ja ne rahoittavat menonsa pääasiassa tulo-rahoituksellaan. Niiden kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat säännökset ja määräykset noudattavat osakeyhtiöiden vastaavia periaatteita. Valtion liikelaitoksista annetun lain 25 §:n mukaan liikelaitoksilta peritään henkilökunnan eläketurvan kattamiseksi eläkemaksu samoin kuin maksu tapaturma- ja liikennevahinkokorvausten, ryhmähenkivakuutusten kustannusten, virkavahinko- ja oikeudenkäyntikulukorvausten sekä erorahastomaksujen korvaamiseksi.

Edellä esitetyistä syistä, koska valtion liikelaitosta voidaan taloudellisten toimintaperiaatteiden perusteella pitää kilpailuasemaltaan yksityisen yritystoiminnan piiriin kuuluvaan työnantajaan rinnastettavana, ehdotetaan, että sellaiselta valtion liikelaitokselta, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia, perittäisiin työnantajan sosiaaliturvamaksu saman tasoisena kuin yksityisen yritystoiminnan piiriin kuuluvalta työnantajalta.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus parantaa työvoimavaltaisten yritysten asemaa uudistamalla nykyisin palkkaperusteisina kerättävien sosiaaliturvamaksujen rahoitusjärjestelmää. Edellä esitetyistä syistä ja, koska edellä selostettu viimeinen työryhmäesitys kaipaa vielä selvitystä, vuoden 1989 sosiaaliturvamaksu ehdotetaan säädettäväksi yksivuotisella lailla.

1.4.1. Työnantajalta vuodelta 1989 perittävä kansaneläkemaksu

Edellä olevin perustein esitetään, että yksityisen sektorin työnantajalta sekä sellaiselta valtion liikelaitokselta, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia, perittäisiin kansaneläkemaksua vuonna 1989 työnantajan yrityksen pääomavaltaisuudesta riippuen 3,90, 4,95 tai 5,55 % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

Valtion ja sen muun laitoksen kuin edellä mainitun liikelaitoksen, Ahvenanmaan maakunnan, kunnallisen liikelaitoksen, kunnan ja kuntainliiton, evankelis-luterilaisen kirkon, sen seurakunnan ja seurakuntainliiton sekä ortodoksisen kirkkokunnan ja sen seurakunnan kansaneläkemaksu olisi kaikilla sama eli maksu olisi 4,45 % palkoista. Edellä mainitut muutokset tehtäisiin kansaneläkelain 3 §:ään.

1.4.2. Työnantajan sairausvakuutusmaksu vuodelta 1989

Vuodelta 1989 yksityisen sektorin työnantajalta sekä sellaiselta valtion liikelaitokselta, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia, esitetään perittäväksi sairausvakuutusmaksua 1,20 % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

Valtion ja sen muun laitoksen kuin edellä mainitun liikelaitoksen, Ahvenanmaan maakunnan ja kunnallisen liikelaitoksen sairausvakuutusmaksu olisi 2,45 %. Kunnilta ja kuntainliitoilta sairausvakuutusmaksua perittäisiin 3,70 % sekä kirkolta ja seurakunnilta 3,95 % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Edellä mainitut sairausvakuutusmaksut vahvistettaisiin erillisellä lailla.

1.4.3. Työntekijän lapsilisämaksu vuodelta 1989

Yrityksiin kohdistuvien kustannuspaineiden tasaamiseksi esitetään, ettei työnantajilta perittäisi vuodelta 1989 lainkaan työntekijän lapsilisämaksua. Tästä säädettäisiin erillisellä lailla.

1.4.4. Kansaneläkelain 59 ja 62 §:n muutokset

Kansaneläkelain 62 §:n mukaan valtio, kunnat ja kansaneläkelaitos vastaavat kukin omasta osuudestaan eläkkeiden lisäosien kustannuksista. Vuodelta 1988 on kuntien osuutta kansaneläkkeiden lisäosien rahoituksesta muutettu siten, että kunnan vuotuiseksi osuudeksi kansaneläkkeiden lisäosista vahvistettiin 0,81 penniä veroäyriä niiden veroäyrien yhteismäärästä, jotka kunnalla on ollut vuonna 1987 toimitetussa säännönmukaisessa verotuksessa (1006/87). Samassa yhteydessä muutettiin edelleen kansaneläkelain 5 §:ää väliaikaisesti siten, että kansaneläkerahaston varojen on oltava kalenterivuoden päättyessä vähintään 6 % kansaneläkevakuutuksen vuotuisista kokonaiskustannuksista pysyvässä laissa edellytetyn 10 %:n sijasta. Jotta kansaneläkelaitoksen maksuvalmius olisi kaikissa tapauksissa turvattu, säädetään, että valtion olisi kansaneläkerahaston maksuvalmiuden turvaamiseksi suoritettava rahastoon sellainen määrä varoja, että kansan-

eläkevakuutuksen etuudet voidaan häiriöttömästi suorittaa.

Kuntien lisäosuutta ja kansaneläkelaitoksen rahastoa koskevat taloudelliset näkymät vuoden 1989 osalta näyttävät samanlaisilta kuin vuonna 1988. Sen vuoksi on tarkoituksenmukaista, että myös vuodelta 1989 perittäisiin kunnilta niiden osuus kansaneläkkeen lisäosista veroäyrien mukaan suhteutettuna. Vuodelta 1989 kunnan olisi kuitenkin maksettava kansaneläkelaitokselle lisäosien kustannuksiin 0,77 penniä veroäyriä niiden veroäyrien yhteismäärästä, jotka kunnassa on vuodelta 1988 toimitetussa säännönmukaisessa verotuksessa määrätty. Kansaneläkerahaston vähimmäismääräksi esitetään edelleen 6 % kansaneläkevakuutuksen vuotuisista kokonaiskustannuksista ja valtio takaisi myös vuonna 1989 rahaston maksuvalmiuden.

1.5. Vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksu

1.5.1. Kansaneläkevakuutusmaksu

Kansaneläkelain 3 §:n 1 momentin mukaan vakuutetun on suoritettava vakuutusmaksu, joka määrätään hänelle kunnallisverotuksen yhteydessä edelliseltä vuodelta, tulovuodelta, pantujen veroäyrien perusteella. Kansaneläkelain 5 §:n 1 momentin mukaan (956/72) vakuutusmaksu on kaksi penniä veroäyriä. Kansaneläkevakuutusmaksua on vakuutetuilta peritty viime vuosina yksivuotisilla laeilla kansaneläkelain 5 §:stä poiketen joko suurempana tai pienempänä kuin 2 penniä veroäyriä. Vuodelta 1988 vakuutetun kansaneläkemaksua peritään 1,80 penniä veroäyriä (1006/87).

1.5.2. Sairausvakuutusmaksu

Sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentin (742/70) mukaan vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,25 penniä veroäyriä.

Myös vakuutetun sairausvakuutusmaksua on peritty viime vuosina yksivuotisilla laeilla joko suurempana tai pienempänä kuin 1,25 penniä veroäyriä. Vuodelta 1988 vakuutetun sairausvakuutusmaksua peritään 1,70 penniä veroäyriä (1007/87).

1.5.3. Vakuutetulta vuonna 1989 perittävät maksut

Vakuutetulta perittävä sairausvakuutusmaksu esitetään pysyttäväksi ensi vuonna vuoden 1988 tasolla. Vakuutetun kansaneläkemaksun alentamiseksi ehdotetaan, että sitä perittäisiin 0,25 penniä äyriältä vähemmän kuin kuluvana vuonna. Edellä olevan perusteella perittäisiin vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksua 1,55 penniä ja vakuutetun sairausvakuutusmaksua 1,70 penniä veroäyriältä vuonna 1989. Vakuutetulta perittävät maksut on tarkoitettu ottaa esitetyin suuruisina huomioon jo ennakonpidätyksessä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Vakuutetun kansaneläkemaksun alentamisen vaikutus on arvioitavissa noin 470 miljoonaksi markaksi. Kansaneläkelaitoksen maksutulot alenevat samoilla määrillä. Valtion takuusuuritus kasvaa lähes vastaavilla määrillä.

Kuntien lisäosuuksien maksamisperusteen muutoksen jatkaminen ja osuuden aleneminen vähentää vuonna 1989 kuntien lisäosamenoja noin 100 miljoonalla markalla vuoden 1988 maksuperusteisiin verrattuna. Valtion osuus lisäosien rahoitukseen säilyy ennallaan. Kansaneläkelain 59 §:ssä tarkoitettua niin sanottua takuusuurituksen pysyvän 10 %:n rajan väliaikainen alentaminen 6 %:iin vähentää valtion takuusuuritusvelvollisuutta 640 miljoonalla markalla. Tämä on otettu huomioon valtion kokonaiskustannuslisäystä laskettaessa.

3. Säättämisjärjestys

Työnantajan ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksun määrästä annettavissa laeissa maksujen määrät on vuodelta 1989 osittain esitetty vahvistettaviksi pysyvällä lailla säädetystä tasosta poiketen. Lakiehdotus merkitsee siten eräiltä osin maksuvelvollisuuden kiristymistä.

Työnantajan ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksun määrästä on useina viime vuosina, kuten edellä on mainittu, säädetty yksivuotisilla laeilla uutta tai lisättyä veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä (1014 ja 1016/84, 1095 ja 1096/85, 1040 ja 1041/86

sekä 1006 ja 1007/87). Perustuslakivaliokunnan lausunnossa n:o 9/1984 vp. hallituksen esityksestä n:o 113 laiksi vuodelta 1985 suoritettavasta julkisoikeudellisen työnantajan kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta perustuslakivaliokunta toteaa työnantajan kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksun samoin kuin vakuutetun sairausvakuutus- ja kansaneläkevakuutusmaksun olevan niin sanottuja veronluonteisia maksuja ja niitä koskevan hallitusmuodon 61 §:n säännöksen, jonka mukaan verosta säädetään lailla.

Koska nyt annettavassa hallituksen esityksessä työnantajan kansaneläkemaksua eräiltä osin ehdotetaan perittäväksi korotettuna kansaneläkelain mukaiseen perustason verrattuna sekä myös vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja kunnallisen työnantajan sekä kirkon sairausvakuutusmaksua korotettaisiin niiden perustasosta, lakiehdotukset merkitsevät näille maksuvelvollisille maksun suuruuden korottamista. Sen vuoksi nämä lakiehdotukset on perustuslakivaliokunnan lausunnon n:o 18/1985 vp. hallituksen esityksestä n:o 178 laiksi kansaneläkelain muuttamisesta sekä laiksi vuodelta 1986 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta mukaan käsiteltävä valtioväijärjestyksen 68 §:n mukaisesti yhdeltä vuodelta kannettavaa veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä.

Viimeksi mainitun perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan verosta säättämisen ulkopuolelle jäävinä kysymyksinä ei ole pidettävä lakiehdotuksen pääasiallisen sisällön kannalta toissijaisia ja täydentäviä säännöksiä. Sen vuoksi mainitun lausunnon mukaan myös nyt ehdotettu kansaneläkelain 59 §:n 2 momentti voidaan käsitellä siinä järjestyksessä, jota valtioväijärjestyksen 68 §:n mukaan noudetaan käsiteltäessä yhdeltä vuodelta kannettavaa veroa koskevaa lakiehdotusta, edellyttäen, että 59 §:n 2 momentin voimassaolo rajoitetaan vain budjettivuoteen 1989. Saman lausunnon mukaan kuntien rahasuuritus kansaneläkkeiden lisäosien rahoituksesta valtion tulo- ja menoarvioon liittyvänä ja budjettivuotta 1989 koskevana on veronluonteisena maksuna kuuluva valtioväijärjestyksen 68 §:n käsittelyjärjestyksen piiriin.

Edellä esitetystä seuraa, että lakiehdotukset olisi käsiteltävä valtioväijärjestyksen 68 §:n mukaisessa uutta tai lisättyä veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä.

4. Voimaantulo

Esitys liittyy valtion vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesitykseen ja lait ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan väliaikaisesti 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 3 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 59 §:n 2 momentti ja 62 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 2 momentti ja 59 §:n 2 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (307/82), 5 §:n 1 momentti 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (956/72) ja 62 § 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82), näin kuuluviksi:

3 §

— — — — —
 Työnantaja suorittaa, niin kuin siitä erikseen säädetään, työnantajan kansaneläkemaksuna 3,90 prosenttia ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Jos liiketoimintaa harjoittavan valtionverotuksessa verovelvollisen työnantajan viimeksi toimitettua verotusta varten antamassa veroilmoituksessa ilmoittamien, kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoista tekemien säännönmukaisten poistojen määrä on ollut suurempi kuin 300 000 markkaa ja samalla vähintään 10 ja enintään 30 prosenttia hänen samana verovuotena maksamiensa palkkojen määrästä, maksun suuruus on viimeksi toimitettua verotusta seuraavana kalenterivuotena kuitenkin 4,95 prosenttia ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Jos tällaisen työnantajan edellä tarkoitettujen poistojen määrä on ollut suurempi kuin 300 000 markkaa ja samalla yli 30 prosenttia maksettujen palkkojen määrästä, on sanottu maksu 5,55 prosenttia ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Mitä edellä on sanottu yksityisen yritystoiminnan piiriin kuuluvan työnantajan kansaneläkemaksun määräytymisestä, on soveltuvin osin voimassa myös sellaisesta valtion liikelaitoksesta, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/87). Kuitenkin valtiolta ja sen muulta laitokselta kuin edellä mainitulta liikelaitokselta, Ahvenanmaan maakunnalta, kunnalliselta liikelaitokselta, kunnalta ja kuntainliitolta, evankelis-luterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntainliitolta sekä or-

— — — — — todoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta maksua peritään 4,45 prosenttia työntekijälle suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.
 — — — — —

5 §

— — — — — Vakuutusmaksu on 1,55 penniä vakuutetulle kunnallisverotuksessa määrättyltä veroäyryltä.
 — — — — —

59 §

— — — — — Kansaneläkerahaston varojen on oltava kalenterivuoden päättyessä vähintään kuusi prosenttia kansaneläkevakuutuksen vuotuisista kokonaiskustannuksista. Jos kansaneläkevakuutuksen tuotot, joihin luetaan myös tämän lain 62 §:n mukaiset suoritukset, eivät tähän riitä, suoritetaan puuttuva osa valtion varoista. Lisäksi valtion tulee suorittaa kansaneläkerahastoon sellainen määrä varoja, että rahaston maksuvalmius on kunakin ajankohtana riittävästi turvattu.
 — — — — —

62 §

— — — — — Eläkkeiden lisäosien kokonaiskustannuksista vastaavat valtio, kunnat ja kansaneläkelaitos. Kunta maksaa kansaneläkelaitokselle eläkkeiden lisäosien kustannuksiin 0,77 penniä veroäyryltä niiden veroäyriä yhteismäärästä, jotka kunnassa on edellisenä vuonna toimitetussa

säännönmukaisessa verotuksessa määrätty. Kunnan on maksettava 1/12 edellä tarkoitettua määrästä lääninveroviraston postisiirtotilille viimeistään kunkin kalenterikuukauden 10 päivänä. Muutoin kunnan suorituksen maksamisesta, maksuun panosta, liikaa tai aiheettomasti maksetun suorituksen palauttamisesta, suorituksen korottamisesta, viivästysseuraamuksista, kannosta, perinnästä, tilittämisestä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettussa laissa (366/63) ja veronkantolaissa (611/78) on säädetty työnantajan sosiaaliturvamaksusta, lukuun ottamatta työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 5 §:n 1 momentissa säädettyä ilmoitus- ja vähennysmenettelyä.

Eläkelaitoksen osuus eläkkeiden lisäosien kustannuksista on 74,1 prosenttia maksettujen lisäosien yhteismäärästä. Valtio vastaa lisäosien kustannuksista siltä osin kuin kunnan suoritus ja eläkelaitoksen osuus eivät niitä kata.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Tämän lain 3 §:n 2 momenttia sovelletaan vuonna 1989 maksetuista palkoista suoritettavaan työnantajan kansaneläkemaksuun ja 5 §:n 1 momenttia vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa. Lain 59 §:n 2 momentti ja 62 § ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 1989.

2.

Laki

vuodelta 1989 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Poiketen siitä, mitä 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (742/70), on säädetty vakuutetun sairausvakuutusmaksusta, on sanottu maksu 1,70 penniä vakuutetulle vuodelta 1989 toimitettavassa kunnallisverotuksessa määrättyä veroäyriä.

2 §

Poiketen siitä, mitä työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (613/78), on säädetty työnantajan sairausvakuutusmaksusta, peritään yksityisen yritystoiminnan piiriin kuulualta työnantajalta ja sellaiselta valtion liikelaitokselta, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/87), työnantajan sairausvakuutusmaksua

1,20 prosenttia työntekijälle 1 päivänä tammi-kuuta 1989 tai sen jälkeen sanottuna vuonna suoritettun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Työnantajan sairausvakuutusmaksua peritään kuitenkin valtiolta ja sen muulta laitokselta kuin edellä mainitulta liikelaitokselta, Ahvenanmaan maakunnalta ja kunnalliselta liikelaitokselta 2,45 prosenttia sekä kunnalta ja kuntainliitolta sairausvakuutusmaksua peritään 3,70 prosenttia ja evankelis-luterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntainliitolta sekä ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta sairausvakuutusmaksua peritään 3,95 prosenttia työntekijälle 1 päivänä tammi-kuuta 1989 tai sen jälkeen sanottuna vuonna suoritettun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

3.

Laki**työnantajan lapsilisämaksun perimättä jättämisestä vuodelta 1989**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Poiketen siitä, mitä työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (613/78), on säädetty työnantajan lapsilisä-

maksusta, maksua ei vuonna 1989 peritä 1 päivästä tammikuuta 31 päivään joulukuuta.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Helena Pesola*